

ด่วนที่สุด

ที่ คค ๐๑๐๐.๔/๓๔๙

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา
อาคารซี ซอยแจ้งวัฒนะ ๗ ถนนแจ้งวัฒนะ
เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๑๗ ตุลาคม ๒๕๖๘

เรื่อง การลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์

เรียน เลขาธิการคณะรัฐมนตรี

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หนังสือรองนายกรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบให้นำเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรี
๒. อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ ฉบับภาษาอังกฤษ พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการ
๓. สำเนาหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ที่ นร ๐๕๐๕/๖๙๓๙ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘
๔. รายงานการประชุมคณะทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ (United Nations Convention against Cybercrime) ของประเทศไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘
๕. รายงานการประชุมคณะทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ (United Nations Convention against Cybercrime) ของประเทศไทย ครั้งที่ ๒/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๘
๖. สำเนาหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๗/๒๓๕ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๘
๗. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๑๐๐๕/๑๖๓๙ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘
๘. สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ ด่วนที่สุด ที่ กต ๑๐๐๕/๑๘๐๕ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๘
๙. สำเนาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ด่วน ที่ อส ๐๐๐๕.๓/๗๒๑๗ ลงวันที่ ๒๕ เมษายน ๒๕๖๘
๑๐. สำเนาหนังสือสำนักงานศาลยุติธรรม ด่วนที่สุด ที่ ศย ๐๑๖/๑๗๐๒๖ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘
๑๑. สำเนาหนังสือสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน ด่วนที่สุด ที่ ปง ๐๐๑๐.๖/๗๒๘๘ ลงวันที่ ๑๑ กันยายน ๒๕๖๘
๑๒. องค์ประกอบคณะกรรมการขับเคลื่อนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์

ด้วย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมขอเสนอเรื่อง การลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ มาเพื่อคณะรัฐมนตรีพิจารณา โดยเรื่องนี้เข้าข่ายที่จะให้นำเสนอคณะรัฐมนตรีได้ตามพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) ทั้งนี้ รองนายกรัฐมนตรี (นายพิพัฒน์ รัชกิจประการ) กำกับการบริหารราชการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้เห็นชอบให้นำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะรัฐมนตรีด้วยแล้ว

/ทั้งนี้...

ทั้งนี้ เรื่องดังกล่าวมีรายละเอียด ดังนี้

๑. เหตุผลความจำเป็นที่ต้องเสนอคณะรัฐมนตรี

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์มีเนื้อหาครอบคลุม การต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ การล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็ก และการเผยแพร่ภาพส่วนบุคคล (intimate image) ทางออนไลน์ โดยไม่ได้รับความยินยอม รวมทั้งกำหนดฐานความผิดและระบุเกี่ยวกับการกำหนดเขตอำนาจศาลของรัฐภาคี และให้รัฐภาคีกำหนดมาตรการเกี่ยวกับการเก็บรักษาข้อมูลทางอิเล็กทรอนิกส์ การเก็บข้อมูลจราจรคอมพิวเตอร์ (traffic data) ตามเวลาที่เกิดขึ้นจริง (real – time) การดักข้อมูล การอายัด ยึด และริบทรัพย์สิน จากอาชญากรรม เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีและบังคับใช้กฎหมาย และกำหนดให้ รัฐภาคีร่วมมือและให้ความช่วยเหลือทางเทคนิคต่อกันในเรื่องเดียว โดยมีถ้อยคำและบริบทที่แสดงถึงความมุ่งหมาย ที่จะก่อให้เกิดผลผูกพันตามกฎหมายระหว่างประเทศ จึงเข้าข่ายเป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

๒. ความเร่งด่วนของเรื่อง

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีกำหนดเป็นเจ้าภาพจัดพิธีลงนามอนุสัญญา สหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ ซึ่งร่วมจัดโดยสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม กับสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (United Nations Office on Drugs and Crime: UNODC) ระหว่างวันที่ ๒๕ – ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๘ ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม โดยนายกรัฐมนตรีได้มอบหมายให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นผู้แทนเข้าร่วมพิธี ลงนามอนุสัญญา ในการนี้ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม จึงขอความอนุเคราะห์การนำเรื่องดังกล่าว เข้าสู่การพิจารณาของคณะรัฐมนตรี ภายในวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๖๘

๓. สาระสำคัญ

๓.๑ ตั้งแต่ปี ๒๕๖๒ คณะกรรมการระหว่างรัฐเฉพาะกิจเพื่อจัดทำอนุสัญญาระหว่าง ประเทศอย่างครอบคลุมว่าด้วยการต่อต้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ ทางอาชญากรรม (Ad Hoc Committee to Elaborate a Comprehensive International Convention on Countering the Use of Information and Communications Technologies for Criminal Purposes: AHC) ได้จัดการประชุมคณะกรรมการระหว่างรัฐเฉพาะกิจฯ รวม ๙ สมัย โดยล่าสุดการประชุมฯ สมัยสรุปต่อเนื่อง (reconvened concluding session) จัดขึ้นระหว่างวันที่ ๒๙ กรกฎาคม – ๙ สิงหาคม ๒๕๖๗ ณ สำนักงานใหญ่ สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก ซึ่งคณะผู้แทนไทยได้เข้าร่วมการเจรจา สามารถบรรลุผลลัพท์การเจรจา และให้การรับรองร่างอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ การส่งเสริมความร่วมมือ ระหว่างประเทศเพื่อปราบปรามอาชญากรรมบางประเภทที่กระทำผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศ และเพื่อการแบ่งปันข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ของอาชญากรรมร้ายแรง (United Nations convention against cybercrime; Strengthening international cooperation for combating certain crimes committed by means of information and communications technology systems and for the sharing of evidence in electronic form of serious crimes) หรือ “อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์” ซึ่งเป็นอนุสัญญาเกี่ยวกับอาชญากรรมไซเบอร์ฉบับแรกภายใต้กรอบสหประชาชาติ

๓.๒ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๗ เห็นชอบตามที่กระทรวง การต่างประเทศนำเสนอ ได้แก่ (๑) เห็นชอบกรอบเจรจาร่างอนุสัญญาระหว่างประเทศอย่างครอบคลุมว่าด้วย การต่อต้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ทางอาชญากรรม และ (๒) เห็นชอบให้ คณะผู้แทนร่วมเจรจาร่างอนุสัญญา โดยใช้กรอบการเจรจาร่างอนุสัญญา ในการกำหนดท่าทีในการเจรจา

โดยหากมีความจำเป็นและมีการปรับแก้ร่างอนุสัญญาฯ ในส่วนที่ไม่ใช่สาระสำคัญหรือไม่ขัดต่อผลประโยชน์ของไทย ขอให้คณะผู้แทนไทยใช้ดุลยพินิจในการร่วมการเจรจาร่างอนุสัญญาฯ ได้โดยไม่ต้องขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีอีก ทั้งนี้ โดยคำนึงว่าไทยสามารถเลือกเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาที่กำลังมีการจัดทำดังกล่าวได้เมื่อมีความพร้อม

๓.๓ ต่อมาที่ประชุมสมัชชาสหประชาชาติ (United Nations General Assembly: UNGA) สมัยที่ ๗๙ เมื่อวันที่ ๒๔ ธันวาคม ๒๕๖๗ ได้รับรองอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์อย่างเป็นทางการ (United Nations Convention against Cybercrime) และจะเปิดให้รัฐสมาชิกสหประชาชาติร่วมลงนามในอนุสัญญาดังกล่าว ระหว่างวันที่ ๑๐ - ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๖๘ ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และหลังจากนั้น สหประชาชาติจะเปิดให้ลงนามที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ ณ นครนิวยอร์ก จนถึงวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๖๙ ซึ่งต่อมา เวียดนามแจ้งเปลี่ยนการลงนามเป็นระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๘ ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

๓.๔ อนุสัญญาฯ มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อ (๑) ส่งเสริมและเสริมสร้างมาตรการในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น (๒) ส่งเสริม อำนาจความสะดวก และเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ และ (๓) ส่งเสริม อำนาจความสะดวก และสนับสนุนความช่วยเหลือทางวิชาการและการเสริมสร้างขีดความสามารถในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อประโยชน์ของประเทศกำลังพัฒนา สาระสำคัญของอนุสัญญา ประกอบด้วย (๑) วัตถุประสงค์หลักของอนุสัญญาฯ การกำหนดนิยามคำศัพท์ และการกำหนดขอบเขตของอนุสัญญาฯ (๒) การกำหนดความผิดทางอาญา (๓) เขตอำนาจ (๔) กระบวนการดำเนินคดีและการบังคับใช้กฎหมาย (๕) ความร่วมมือระหว่างประเทศ (๖) มาตรการป้องกัน (๗) ความช่วยเหลือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนข้อมูล (๘) กลไกการอนุวัติการ และ (๙) ขั้นตอนการลงนาม การให้สัตยาบัน การแก้ไข และการมีผลใช้บังคับของอนุสัญญา การระงับข้อพิพาทระหว่างรัฐภาคี รวมถึงการบอกเลิกอนุสัญญาฯ ทั้งนี้ อนุสัญญาฯ พร้อมคำแปลอย่างไม่เป็นทางการและสรุปสาระสำคัญของอนุสัญญาฯ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒

๓.๕ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๘ รับทราบและเห็นชอบตามที่กระทรวงการต่างประเทศเสนอ เรื่อง แนวทางการดำเนินการสืบเนื่องจากผลการประชุมคณะกรรมการระหว่างรัฐภาคีเฉพาะกิจเพื่อจัดทำอนุสัญญาระหว่างประเทศอย่างครอบคลุมว่าด้วยการต่อต้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ทางอาชญากรรม โดยมอบหมายให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเป็นหน่วยงานเจ้าภาพเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและแนวทางในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๓

๓.๖ ต่อมากระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้มีคำสั่งกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ที่ ๔/๒๕๖๘ ลงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๘ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ (United Nations Convention against Cybercrime) ของประเทศไทย โดยมีปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมทำหน้าที่ประธานคณะทำงานฯ และมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมในองค์ประกอบคณะทำงาน ได้แก่ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สำนักงานอัยการสูงสุด สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กรมองค์การระหว่างประเทศ กระทรวงการต่างประเทศ กรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ กรมสอบสวนคดีพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการรักษาความมั่นคงปลอดภัยไซเบอร์แห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองข้อมูลส่วนบุคคล สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ และกองกฎหมาย กองป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดทางเทคโนโลยีสารสนเทศ และกองการต่างประเทศของสำนักงานปลัดกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เพื่อพิจารณาความเหมาะสมในการให้ประเทศไทยเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ

๓.๗ คณะทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ (United Nations Convention against Cybercrime) ของประเทศไทย กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้จัดการประชุมคณะทำงานฯ จำนวน ๒ ครั้ง ได้แก่ การประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๘ และการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๘ เพื่อพิจารณากระบวนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาระหว่างประเทศ และแผนการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยกรณีไม่จำเป็นต้องแก้ไขหรือออกกฎหมายใหม่ สามารถเสนอขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีในการลงนามและให้สัตยาบันในคราวเดียวกัน อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่จำเป็นต้องแก้ไขหรือออกพระราชบัญญัติฉบับใหม่เพื่อรองรับพันธกรณี อนุสัญญาดังกล่าวจะเข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐสภาก่อนการให้สัตยาบัน โดยกระบวนการจะประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน ได้แก่ (๑) การขอความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีเพื่อลงนามในอนุสัญญา และ (๒) การแก้ไขหรือออกกฎหมายภายในโดยต้องเสนอให้รัฐสภาพิจารณาและให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการให้สัตยาบัน โดยมีรายงานผลการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ ๑ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๔

๓.๘ หน่วยงานที่ร่วมในองค์ประกอบคณะทำงานฯ พิจารณานโยบายและความเป็นไปได้ในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ ของไทย ความพร้อมหรือข้อขัดข้องของหน่วยงานในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ และประโยชน์ที่ไทยจะได้รับ รวมถึงความจำเป็นในการปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สอดคล้องและสามารถรองรับพันธกรณีของอนุสัญญาฯ โดยเห็นพ้องว่า การเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการบังคับใช้กฎหมาย ความร่วมมือระหว่างประเทศ การคุ้มครองผู้เสียหาย โดยเฉพาะในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาประโยชน์ทางเพศจากเด็กทางออนไลน์ และการติดตามทรัพย์สินที่เกี่ยวข้องกับอาชญากรรมไซเบอร์

๓.๙ ที่ประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ ๒ เห็นชอบให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบการลงนามในอนุสัญญา ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๘ และหากมีความจำเป็นในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายภายในประเทศ จะได้มีการเสนอตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของกฎหมายภายในที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายงานผลการประชุมคณะทำงานฯ ครั้งที่ ๒ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๕

๔. ค่าใช้จ่ายและแหล่งที่มา หรือการสูญเสียรายได้

- ไม่มี -

๕. ความเห็นหรือความเห็นชอบ/อนุมัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้มีหนังสือถึงกระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เพื่อขอให้พิจารณาให้ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อการลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ ดังนี้

๕.๑ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๗/๒๓๕ ลงวันที่ ๒๗ สิงหาคม ๒๕๖๘ แจ้งว่าได้มีการพิจารณาเรื่องดังกล่าว ประกอบกับมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และหลักเกณฑ์การพิจารณาตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๖-๗/๒๕๕๑ และที่ ๓/๒๕๖๐ โดยมีความเห็น ดังนี้

๑) ร่างอนุสัญญาฯ มีสาระสำคัญเป็นการส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกระหว่างรัฐภาคีในการป้องกันและต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ โดยให้รัฐภาคีกำหนดความผิดอาญาด้านต่าง ๆ ตามที่ระบุไว้ในอนุสัญญาดังกล่าว (บทที่ ๒) เช่น ความผิดเกี่ยวกับการแทรกแซงข้อมูล

อิเล็กทรอนิกส์และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ความผิดเกี่ยวกับสื่อที่แสดงการล่วงละเมิดทางเพศต่อเด็กทางออนไลน์หรือการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศจากเด็ก และความผิดเกี่ยวกับการฟอกและรับทรัพย์สินที่ได้มาจากการทำความผิด การกำหนดเขตอำนาจ (บทที่ ๓) การกำหนดมาตรการเชิงกระบวนการและการบังคับใช้กฎหมาย (บทที่ ๔) การกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับความร่วมมือระหว่างประเทศ (บทที่ ๕) การกำหนดมาตรการป้องกัน (บทที่ ๖) และการกำหนดความช่วยเหลือทางวิชาการและการแลกเปลี่ยนข้อมูล (บทที่ ๗) โดยมีการกำหนดหน้าที่ให้รัฐภาคีต้องปฏิบัติ และมีการใช้ถ้อยคำที่มุ่งหมายให้เกิดผลผูกพันทางกฎหมายระหว่างกันตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย สมควรที่จะรับฟังความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (สำนักงาน ป.ป.ง.) สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม ประกอบการพิจารณาด้วยว่าสามารถดำเนินการตามกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันได้หรือไม่ หรือจำเป็นต้องตรากฎหมายขึ้นใหม่หรือแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งหากมีก็ต้องดำเนินการตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

๒) การระงับข้อพิพาทโดยวิธีการอนุญาโตตุลาการ ต้องได้รับความเห็นชอบจาก

คณะรัฐมนตรีก่อน

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๖

๕.๒ กระทรวงการต่างประเทศ ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ กต ๑๐๐๕/๑๖๓๙ ลงวันที่ ๒๙ สิงหาคม ๒๕๖๘ แจ้งข้อคิดเห็นต่อการลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ของประเทศไทย และมีหนังสือด่วนที่สุด ที่ กต ๑๐๐๕/๑๘๐๕ ลงวันที่ ๒๖ กันยายน ๒๕๖๘ แจ้งข้อคิดเห็นในประเด็นมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ และกระบวนการลงนาม และเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ดังนี้

๑) ข้อคิดเห็นต่อการลงนามอนุสัญญา

(๑) ไม่มีข้อขัดข้องในหลักการต่อการลงนามอนุสัญญา ซึ่งจะเป็กฎหมายระหว่างประเทศฉบับแรกในกรอบสหประชาชาติที่มีวัตถุประสงค์ในการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ ซึ่งถือเป็นความท้าทายที่ประเทศต่าง ๆ ประสบเพิ่มมากขึ้นผ่านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่พัฒนาอย่างรวดเร็ว โดยอนุสัญญา จะมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศ ความช่วยเหลือด้านวิชาการ และการสร้างเสริมขีดความสามารถในการบังคับใช้กฎหมายของประเทศต่าง ๆ โดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนารวมทั้งไทย

(๒) โดยที่กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมในฐานะหน่วยงานเจ้าภาพในการพิจารณาความเหมาะสมและแนวทางในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา ได้แต่งตั้งคณะทำงานเพื่อเตรียมความพร้อมในการดำเนินการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา แล้ว หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาแล้ว และเห็นพ้องร่วมกันให้ไทยร่วมลงนามอนุสัญญา กระทรวงการต่างประเทศพร้อมสนับสนุนกระบวนการลงนามและให้สัตยาบันตลอดจนการดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๗

๒) ประเด็นมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

อนุสัญญา จัดทำขึ้นระหว่างรัฐ มีสาระสำคัญเป็นการเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ การบังคับใช้กฎหมาย ความช่วยเหลือด้านวิชาการ และการสร้างเสริมขีดความสามารถในการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ โดยมีถ้อยคำและบริบทที่มุ่งจะก่อให้เกิดพันธกรณีภายใต้บังคับของกฎหมายระหว่างประเทศ จึงเป็นสนธิสัญญาตามกฎหมายระหว่างประเทศ และเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญ ซึ่งหากกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ในฐานะส่วนราชการ

เจ้าของเรื่องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณาแล้วเห็นว่า จะต้องออกหรือแก้ไขกฎหมายในระดับพระราชบัญญัติเพื่อให้การเป็นไปตามอนุสัญญาฯ อนุสัญญาฯ ก็จะเข้าข่ายเป็นหนังสือสัญญาตามมาตรา ๑๗๘ วรรคสองของรัฐธรรมนูญฯ ที่ต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา

๓) กระบวนการลงนามและเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาฯ

(๑) ข้อ ๖๔ และ ๖๕ ของอนุสัญญาฯ กำหนดขั้นตอนการลงนาม และขั้นตอนการแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน (consent to be bound) แยกออกจากกัน ดังนั้น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจึงควรเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบการลงนามในอนุสัญญาฯ พร้อมทั้งขอให้คณะรัฐมนตรีเสนอขอความเห็นชอบต่อรัฐสภามาในคราวเดียวกัน โดยเมื่อคณะรัฐมนตรีเห็นชอบตามที่เสนอ และให้ขอความเห็นชอบต่อรัฐสภาแล้ว ให้ส่วนราชการเจ้าของเรื่องดำเนินการให้มีการลงนามได้ เมื่อลงนามแล้ว จึงเสนอเรื่องต่อรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบและเมื่อรัฐสภาพิจารณาให้ความเห็นชอบแล้ว จึงจะดำเนินการแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันได้ ทั้งนี้ เป็นไปตามข้อ ๒.๑ ของมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการเสนอหนังสือสัญญาตามบทบัญญัติมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

(๒) ในการเสนออนุสัญญาฯ ต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจะต้องเสนอขอความเห็นชอบบุคคลที่จะเป็นผู้ลงนามด้วย ซึ่งหากไม่ใช่ นายกรัฐมนตรีหรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ก็ต้องขอให้กระทรวงการต่างประเทศจัดทำหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full Powers) แก่ผู้ลงนามดังกล่าวด้วย

(๓) การลงนามเป็นการแสดงเจตจำนงทางนโยบายของไทย และแม้อนุสัญญาฯ ยังไม่มีผลผูกพันทางกฎหมายต่อไทยตามกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ไทยในฐานะรัฐผู้ลงนามมีพันธกรณีที่จะไม่ละเมิดวัตถุประสงค์และเจตนารมณ์ของอนุสัญญาฯ (obligation not to defeat the object and purpose of a treaty)

(๔) เมื่อไทยมีความพร้อมที่จะเข้าเป็นภาคี ซึ่งรวมถึงการมีกฎหมายภายในรองรับเพื่อให้ไทยสามารถปฏิบัติตามพันธกรณีภายใต้อนุสัญญาดังกล่าวครบถ้วนสมบูรณ์ และรัฐสภาให้ความเห็นชอบอนุสัญญาฯ แล้ว กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจะต้องแจ้งให้กระทรวงการต่างประเทศจัดทำสัตยาบันสาร (instrument of ratification) ในการแสดงเจตนาให้อนุสัญญาฯ มีผลผูกพันต่อไทย เพื่อยืนยันแก่เลขาธิการสหประชาชาติตามข้อ ๖๔ วรรค ๓ ของอนุสัญญาฯ ต่อไป รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๘

๕.๓ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ได้มีหนังสือสอบถามความเห็นไปยังสำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานอัยการสูงสุด และสำนักงานศาลยุติธรรม เพื่อพิจารณาให้ความเห็นในส่วนที่เกี่ยวข้องตามความเห็นของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยหน่วยงานดังกล่าวไม่ขัดข้องต่อการลงนามในอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ โดยเห็นว่าจะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทยในด้านการปราบปรามและป้องกันอาชญากรรมไซเบอร์ที่เพิ่มสูงขึ้น ช่วยให้เกิดความร่วมมือระหว่างประเทศในการสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของการแลกเปลี่ยนหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งส่วนใหญ่ถูกเก็บไว้ในต่างประเทศ นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับการพัฒนากฎหมายภายในประเทศให้ทันสมัยและครอบคลุมความผิดตามอนุสัญญาฯ รวมถึงการเสริมสร้างความร่วมมือทางอาญาและกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๙ - ๑๑

๕.๔ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมพิจารณาพันธกรณีระหว่างประเทศที่กำหนดไว้ในอนุสัญญาฯ ประกอบกับความเห็นของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว อาจมีความจำเป็นในการแก้ไขกฎหมายภายในเพื่อให้สามารถรองรับพันธกรณีตามอนุสัญญาฯ จึงทำให้อนุสัญญาฯ เข้าข่ายหนังสือสัญญาตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗๘ วรรคสอง ซึ่งต้องได้รับความเห็นชอบของรัฐสภา โดยเมื่อพิจารณากระบวนการลงนามและเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาตามความเห็นของกระทรวงการต่างประเทศซึ่งเป็นกระบวนการที่แยกจากกัน กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมจึงเห็นควรเสนอขอความเห็นชอบการลงนามในอนุสัญญาฯ พร้อมทั้งขอให้คณะรัฐมนตรีเสนอขอความเห็นชอบต่อรัฐสภามาในคราวเดียวกัน

๖. ประโยชน์และผลกระทบ

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมพิจารณาแล้ว มีความเห็นว่าการเข้าร่วมลงนามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๘ ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จะเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย สรุปได้ดังนี้

๑) ส่งเสริมบทบาทของประเทศไทยและเป็นการแสดงเจตนารมณ์ของรัฐบาลไทยในการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ซึ่งเป็นปัญหาและความท้าทายของโลกยุคปัจจุบัน รวมทั้งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ชาติด้านความมั่นคง การบูรณาการความร่วมมือด้านความมั่นคงกับอาเซียนและนานาชาติ รวมถึงองค์การภาคีรัฐ และที่มีใช้ภาครัฐ เพื่อสร้างเสริมความสงบสุข สันติสุข ความมั่นคงและความเจริญก้าวหน้า ให้กับประเทศชาติ ภูมิภาค และโลกอย่างยั่งยืน

๒) ส่งเสริมภาพลักษณ์และบทบาทไทยในเวทีอาเซียนและเวทีระหว่างประเทศ ในฐานะที่ประเทศไทยเป็นประธานอาเซียนด้านดิจิทัล และประธานคณะทำงานอาเซียนด้านการป้องกันปัญหาการหลอกลวงผ่านสื่อออนไลน์ (ASEAN Working Group on Anti-Online Scam: WG – AS) การเข้าร่วมพิธีลงนามอนุสัญญาฯ ณ กรุงฮานอย สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จะเป็นการแสดงจุดยืนและความเป็นผู้นำของไทยเพื่อต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ทั้งในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก

๓) ส่งเสริมให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องของไทยปรับปรุงและยกระดับกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับมาตรฐานสากล และการปฏิบัติตามพันธกรณีของอนุสัญญาฯ เพื่อสามารถรองรับสถานการณ์ภัยไซเบอร์ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการสืบสวนสอบสวนและดำเนินคดี โดยเฉพาะเรื่องของการแลกเปลี่ยนหลักฐานทางอิเล็กทรอนิกส์ซึ่งส่วนใหญ่ถูกเก็บไว้ในต่างประเทศ รวมถึงการเสริมสร้างความร่วมมือทางอาญาและกระบวนการส่งผู้ร้ายข้ามแดนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยที่การลงนามดังกล่าวจะยังไม่มีผลผูกพันประเทศไทย เพราะยังต้องแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันในภายหลังด้วยวิธีการที่กำหนด คือ การให้สัตยาบัน ความเห็นชอบ หรือการยอมรับ

๗. ข้อกฎหมายและมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

๗.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๑๗๘

๗.๒ พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการเสนอเรื่องและการประชุมคณะรัฐมนตรี พ.ศ. ๒๕๔๘ มาตรา ๔ (๗) เรื่องที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือที่เกี่ยวกับองค์การระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันรัฐบาลไทย

๗.๓ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เรื่อง แนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการเสนอหนังสือสัญญาตามบทบัญญัติมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ข้อ ๒.๑ กรณีเป็นหนังสือสัญญาที่กำหนดขั้นตอนการลงนามและขั้นตอนการแสดงเจตนาให้มีผลผูกพัน (consent to be bound) แยกออกจากกัน

๗.๔ มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๘ เรื่อง แนวทางการดำเนินการสืบเนื่องจากผลการประชุมคณะกรรมการระหว่างรัฐภาคีเฉพาะกิจเพื่อจัดทำอนุสัญญาระหว่างประเทศอย่างครอบคลุมว่าด้วยการต่อต้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อวัตถุประสงค์ทางอาชญากรรม โดยมอบหมายให้กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นหน่วยงานเจ้าภาพเพื่อพิจารณาความเหมาะสมและแนวทางในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์

๘. ข้อเสนอของส่วนราชการ

กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมพิจารณาแล้ว เห็นควรเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ดังนี้

๘.๑ ให้ความเห็นชอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ และอนุมัติให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายลงนามในอนุสัญญาดังกล่าว ระหว่างวันที่ ๒๕ - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๘ ณ กรุงเทพมหานคร สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

๘.๒ มอบหมายให้กระทรวงการต่างประเทศจัดทำหนังสือมอบอำนาจเต็ม (Full Powers) ให้แก่ผู้ลงนามในข้อ ๘.๑ ข้างต้น

๘.๓ ให้คณะรัฐมนตรีนำเรื่องเสนอรัฐสภาเพื่อพิจารณาให้ความเห็นชอบตามมาตรา ๑๗๘ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐ ก่อนแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันต่อไป

๘.๔ เห็นชอบให้แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการต่อต้านอาชญากรรมไซเบอร์ เพื่อศึกษาพันธกรณีและเตรียมความพร้อมในการเข้าเป็นภาคีอนุสัญญา โดยมีองค์ประกอบปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๑๒

๘.๕ เห็นชอบให้กระทรวงการต่างประเทศสามารถพิจารณาจัดทำคำประกาศหรือถ้อยแถลงขณะแสดงเจตนาให้มีผลผูกพันได้ตามความเหมาะสม และให้นำส่งสัตยาบันสารของหนังสือสัญญาให้แก่เลขาธิการสหประชาชาติเพื่อเก็บรักษา เมื่อรัฐสภามีมติเห็นชอบหนังสือสัญญาแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณานำเสนอคณะรัฐมนตรีต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายไชยชนก ชิดชอบ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

สำนักงานปลัดกระทรวง

กองการต่างประเทศ

โทร ๐ ๒๑๔๑ ๖๙๐๑

โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๐๒๙

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ : toungporn.k@mdes.go.th